

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ПРОТОКОЛ СЛУХАНЬ У КОМІТЕТІ № 8

10 листопада 2022

м. Київ
(відеоконференція)

ГОЛОВУЄ: голова підкомітету Овчинникова Ю.Ю.

ПРИСУТНІ члени Комітету: Бондаренко О.В., Криворучкіна О.В., Прошук Е.П.

ВІДСУТНІ члени Комітету: Фельдман О.Б., Василенко Л.В., Івахів С.П., Задорожний А.В., Короленко В.Ю., Кривошеєв І.С., Лабунська А.В., Магера С.В., Мандзій С.В., Матусевич О.Б., Нестеренко К.О., Соха Р.В., Чорний В.І., Шахов С.В., Якименко П.В.

ПРИСУТНІ:

працівники секретаріату: Бережний Є.О., Воловенко О.П., Гуцало І.В., Михайленко Ю.О., Приліпко І.С., Ярмоленко О.В., Зюзь О.С.

помічники-консультанти народних депутатів України – членів Комітету: Криворучкіної О.В. – Козачок О.М.; Кривошеєва І.С. – Кучерява З.І.; Василенко Л.В. – Бельо В.В.; Лабунської А.В. – Іванов С.Б.; Овчинникової Ю.Ю. – Богдан Н.І., Сіпєєв В.А.; Прошука Е.П. – Турик М.В.

ПРИЄДНАЛИСЯ ДО ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ:

Вагнер Вікторія Олександрівна – народний депутат України, член Комітету з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування;

Гречаник Руслан Мар'янович – перший заступник Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України;

Федоренко Євген Олександрович – заступник Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України;

Крамаренко Олена Володимирівна – заступник Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України;

Власенко Сергій Геннадійович – заступник Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України з питань цифрового розвитку, цифрової трансформації і цифровізації;

Буковинський Віктор Станіславович – заступник директора Департаменту стратегічного планування та відновлення довкілля Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України;

Тарасенко Олександр Володимирович – керівник експертної групи Міністерства енергетики України;

Гриценко Віктор Миколайович – директор Департаменту кризового реагування Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України;

Файчук Сергій Миколайович – головний спеціаліст відділу зв'язків з громадянами, що потрапили у кризову ситуацію Департаменту кризового реагування Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України;

Гопчак Ігор Васильович – заступник Голови Державного агентства водних ресурсів України;

Крамаренко Євген Григорович – Голова Державного агентства України з управління зоною відчуження;

Зубович Ігор Олегович – т.в.о. Голови Державної екологічної інспекції України;

Будзінський Ігор Леонідович – начальник Управління лісового господарства та відтворення лісів Державного агентства лісових ресурсів України;

Літвінова Вікторія Василівна – заступник керівника Спеціалізованої екологічної прокуратури Офісу Генерального прокурора;

Попов Максим Миколайович – радник Генерального прокурора на громадських засадах Офісу Генерального прокурора;

Кутузова Тетяна Яківна – начальник відділу аварійної готовності та радіаційного захисту – державний інспектор Департаменту з питань безпеки ядерних установок Державної інспекції ядерного регулювання України;

Мишковська Антоніна Андріївна – заступник директора Департаменту з безпеки радіаційних технологій та поводження з РАВ – начальник відділу безпеки ДІВ – державний інспектор Державної інспекції ядерного регулювання України;

Новікова Юлія Сергіївна – начальник відділу безпеки довгострокового зберігання та захоронення РАВ – державний інспектор Департаменту з безпеки радіаційних технологій та поводження з РАВ Державної інспекції ядерного регулювання України;

Колобродова Олена Володимирівна – представник Уповноваженого Верховної Ради України з соціальних та економічних прав;

Орлова Наталія Миколаївна – головний спеціаліст департаменту з питань взаємодії з Верховною Радою України, іншими державними органами Секретаріату Кабінету Міністрів України;

Возний Олександр Іванович – начальник Управління екології та природних ресурсів Виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації);

Ткаліч Ганна Іванівна – директор Департаменту екології та природних ресурсів Київської обласної військової адміністрації;

Дубровський В'ячеслав Юрійович – директор Департаменту екології та природних ресурсів Кіровоградської обласної військової адміністрації;

Турченяк Олександр Васильович – заступник Голови Черкаської обласної військової адміністрації;

Шпонтанк Юрій Михайлович – директор Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської обласної військової адміністрації;

Олейников Сергій Олексійович – директор Департаменту комунальної власності, земельних, майнових відносин, екології та природних ресурсів Луганської обласної військової адміністрації;

Монастирський Олександр Миколайович – т.в.о. директора Департаменту екології та природних ресурсів Полтавської обласної військової адміністрації;

Натрус Сергій – директор Департаменту екології та природних ресурсів Донецької обласної військової адміністрації;

Кашпур Ірина Володимирівна – директор Департаменту захисту довкілля та енергетики Сумської обласної військової адміністрації;

Никончук Євгеній Валентинович – головний спеціаліст відділу природних ресурсів та природо-заповідної справи Житомирської обласної військової адміністрації;

Кондратюк Олександр Павлович – начальник Управління екології та природних ресурсів Житомирської обласної військової адміністрації;

Війтик Оксана Григорівна – директор Департаменту екології та природних ресурсів Львівської обласної військової адміністрації;

Ільчишин Віталій Васильович – заступник Голови Івано-Франківської обласної військової адміністрації;

Пліхтяк Андрій Дмитрович – начальник Управління екології та природних ресурсів Івано-Франківської обласної військової адміністрації;

П'ятківський Ігор Омелянович – заступник начальника – начальник відділу формування екологічної мережі, природних ресурсів, екологічного моніторингу та зв'язків з громадськістю Управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації;

Понікарова Ірина Валентинівна – директор Департаменту екології та природних ресурсів Дніпропетровської обласної військової адміністрації;

Беспальчук Максим Григорович – заступник Голови обласної державної адміністрації, начальник Дніпропетровської обласної військової адміністрації;

Аврам Михайло Михайлович – перший заступник начальника Державної екологічної інспекції Карпатського округу Чернівецької обласної військової адміністрації;

Білоконь Микола Васильович – начальник Управління екології та природних ресурсів Чернівецької обласної військової адміністрації;

Дідух Володимир Ігорович – заступник директора Департаменту – начальника Управління захисту довкілля, оцінки впливу на довкілля, використання природних ресурсів Хмельницької обласної військової адміністрації;

Сивенюк Іван Миколайович – заступник начальника Управління розвитку територій та інфраструктури обласної військової адміністрації Вінницької обласної військової адміністрації;

Кухарик Валентин Іванович – начальник Управління екології та природних ресурсів Волинської обласної військової адміністрації;

Буланович Павло Георгійович – директор Департаменту екології та природних ресурсів Одеської обласної військової адміністрації;

Захарчук Володимир Васильович – директор Департаменту екології та природних ресурсів Рівненської обласної військової адміністрації;

Нерета Андрій Костянтинович – директор Департаменту захисту довкілля та природокористування Харківської обласної військової адміністрації;

Ховел Джон – керівник делегації Великобританії в Парламентській асамблеї Ради Європи, Віце-президент Парламентської асамблеї Ради Європи, доповідач у Парламентській асамблеї Ради Європи з теми «Екологічний вплив збройних конфліктів»;

Хольмстрем Саймон – член парламенту Аландських островів від партії-члена «EGP Sustainable Initiative», делегат Північної ради Фінляндії, Комітету сталого північного регіону, член Альянсу «Ecoside Alliance»;

Симочко Людмила Юріївна – професор Коїмбрського університету (Португалія), Ужгородського національного університету;

Мелех Ярослав – офіцер програми з питань навколишнього середовища, клімату та енергоефективності Посольства Швеції в Україні;

Гончар Христина – співробітниця Посольства Королівства Бельгії;

Малярчук Лілія – представник Консультативної місії Європейського Союзу;

Айсте Раманаускайте – представник Комітету з соціальних питань, охорони здоров'я та сталого розвитку Парламентської асамблеї Ради Європи;

Джордж Корр – аналітик, консультант з питань клімату;

Галущенко Олександр Миколайович – директор Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника;

Гавриленко Віктор Семенович – заслужений природоохоронець України, директор біосферного заповідника «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна Національної академії аграрних наук України 1990-2021 років, старший науковий співробітник Національного природного парку «Гуцульщина»;

Дідух Яків Петрович – завідувач відділу геоботаніки та екології Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного Національної академії наук України, доктор біологічних наук, академік Національної академії наук України;

Куземко Анна Аркадіївна – доктор біологічних наук, провідний науковий співробітник Інституту ботаніки Національної академії наук України;

Мінічева Галина Григорівна – директор державної установи «Інститут морської біології Національної академії наук України», доктор біологічних наук, член-кореспондент Національної академії наук України;

Хом'як Іван Владиславович – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та географії, завідувач лабораторії теорії екосистем Житомирського державного університету ім. Івана Франка;

Дячук Олександр Анатолійович – провідний науковий співробітник державної установи «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України»;

Демиденко Андрій Олексійович – кандидат фізико-математичних наук, старший науковий співробітник відділення математичного моделювання довкілля Інституту проблем математичних машин та систем Національної академії наук України;

Ремезова Олена Олександрівна – доцент, доктор геологічних наук, завідувачка відділу геології корисних копалин Інституту геологічних наук Національної академії наук України;

Бовсуновський Євген Олексійович – кандидат технічних наук, доцент кафедри екології Національного авіаційного університету;

Строкаль Віта Петрівна – доцент Національного університету біоресурсів і природокористування України;

Артемчук Володимир Олександрович – заступник директора з науково-організаційної роботи Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова Національної академії наук України;

Самохвалова Валентина Леонідівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського»;

Шехунова Стелла Борисівна – доктор геологічних наук, професор Інституту геологічних наук Національної академії наук України;

Клименко Ірина Іванівна – старший науковий співробітник Національного наукового центру «Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України»;

Коломієць Лариса Петрівна – завідувач відділом сільськогосподарського землекористування і захисту ґрунтів від ерозії Національного наукового центру «Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України»;

Довбаш Надія Іванівна – старший науковий співробітник Національного наукового центру «Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України»;

Гальченко Надія Павлівна – кандидат біологічних наук, доцент, головний науковий співробітник комунальної установи природно-заповідного фонду «Регіональний ландшафтний парк «Кременчуцькі плавні»;

Кобецька Надія Романівна – професор кафедри трудового, екологічного та аграрного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Коніщук Василь Васильович – Голова Комітету, завідувач відділу Громадської ради Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Інституту агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України;

Янсе Лілія Амінівна – заступник академіка-секретаря Національної академії аграрних наук України;

Зав'ялова Людмила Володимирівна – науковий співробітник Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного Національної академії наук України;

Станиціна Валентина Володимирівна – старший науковий співробітник Інституту загальної енергетики Національної академії наук України;

Ткач Віктор Петрович – доктор сільськогосподарських наук, директор Українського ордена «Знак Пошани» науково-дослідного Інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького Державного агентства лісових ресурсів України та Національної академії наук України, член-кореспондент Національної академії наук України;

Давидюк Ганна Володимирівна – завідувач відділу агроекології і аналітичних досліджень Національного наукового центру «Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України»;

Прищепя Алла Миколаївна – директор Навчально-наукового інституту агроекології та землеустрою Національного університету водного господарства та природокористування;

Атарщикова Анна – представник Інституту агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України;

Полянська Катерина Валентинівна – координатор платформи «Війна та довкілля»;

Черниш Ірина Миколаївна – голова громадської організації «Збережи Дніпро»;

Черноцова Марцела – координатор програми «Чисте повітря для України» громадської організації «Арніка» Чеської Республіки;

Засядько Євгенія Володимирівна – експерт Української кліматичної мережі;

Ніколаєва Ірина – експерт з екологічної безпеки громадської організації «РАХ for reuse»;

Кравченко Олена Валеріївна – виконавчий директор Міжнародної благодійної організації «Екологія-Право-Людина»;

Мелень-Забрамна Ольга Мар'янівна – керівник юридичного відділу Міжнародної благодійної організації «Екологія – Право – Людина»;

Баран Соломія Іванівна – представник Львівського національного університету імені Івана Франка, юрисконсульт Міжнародної благодійної організації «Екологія-Право-Людина»;

Амбросова Ганна Миколаївна – промисловий еколог, виконавча директорка Громадської спілки «Досить труїти Кривий Ріг»;

Шафранова Олена Валеріївна – юристка адвокатського об'єднання «ТЕЙС», координатор громадської спілки «Досить труїти Кривий Ріг»;

Ангурець Олексій Володимирович – Голова ради громадської організації «Зелений Світ – Друзі Землі»;

Андрусевич Андрій – міжнародний експерт із правової охорони довкілля, член правління та старший аналітик Ресурсно-аналітичного центру «Суспільство і довкілля»;

Федоринчик Сергій – керівник Інформаційного центру української екологічної асоціації «Зелений світ»;

Шутяк Софія Володимирівна – адвокат, заступник Голови Комітету з аграрного, земельного та довкілевого права Національної асоціації адвокатів України;

Тимочко Тетяна Валентинівна – секретар робочої групи «Екологічна безпека» Національної ради з відновлення України від наслідків війни;

Вихор Богдан Іванович – кандидат біологічних наук, виконавчий директор громадської спілки «Всесвітній фонд природи Україна»;

Малькова Тамара Михайлівна – директор «Міжнародної благодійної організації Інформаційний центр «Зелене досье», координатор РГ5 (довкілля, зміна клімату, енергетика, транспорт) Української сторони Платформи громадянського суспільства «Україна – ЄС»;

Василюк Олексій Володимирович – Голова Правління Української природоохоронної групи;

Омельчук Оксана Вікторівна – фахівець з питань адаптації до змін клімату громадської організації «Центр екологічних ініціатив «Екодія»;

Возна Валентина Олегівна – координатор Української робочої групи Єврогрупи для тварин;

Матюшина Ольга – експерт з питань моніторингу намірів зеленої відбудови України Всесвітнього фонду природи у Болгарії;

Карпюк Тетяна Сергіївна – менеджер проектів громадської організації «Трус Хаундс»;

Веремійчик Георгій Костянтинович – експерт з питань зміни клімату Національного екологічного центру України;

Лукашевич Андрій – менеджер «Metinvest LLC»;

Яроцький Володимир – представник громадської організації «Лісові ініціативи та суспільство», Національного природного парку «Кремінські ліси»;

Бондаренко Анастасія Володимирівна – екологічний експерт Балтійського екологічного форуму;

Потапенко Олена Валентинівна – начальник відділу з екологічної безпеки «ДТЕК Мережі»;

Якименко Ганна Миколаївна – експерт з охорони довкілля Національної енергетичної компанії «Укренерго»;

Небога Анастасія – журналістка Черкаського інтернет-видання «18000»;

Уманська Анна Олександрівна – спеціаліст по доклінічним та клінічним дослідженням центру «Sertlicensing», магістр з біотехнології та біоенергетики, аспірант кафедри «Біохімії і фізіології ім. М.Ф. Гулого».

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

<i>Питання для розгляду</i>	
1.	<p>Слухання у Комітеті на тему: «Вплив воєнних дій на довкілля в Україні та його відновлення до природного стану».</p> <p style="text-align: right;"><i>Допов: Голова Комітету Бондаренко Олег Володимирович голова підкомітету Овчинникова Юлія Юрїївна</i></p>

ВИСТУПИЛИ:

Бондаренко О.В., Криворучкіна О.В., Овчинникова Ю.Ю., Прошук Е.П., Вагнер В.О., Гречаник Р.М., Крамаренко Є.Г., Федоренко Є.О., Зубович І.О., Літвінова В.В., Колобродова О.В., Ховел Дж., Хольмстрем С., Полянська К.В., Мінічева Г.Г. Гавриленко В.С., Симочко Л.Ю. Черниш І.М., Галущенко О.М., Кутузова Т.Я., Куземко А.А., Черноцова М., Засядько Є.В., Ніколаєва І., Крамаренко О.В., Демиденко А.О., Кравченко О.В., Дідух Я.П., Баран С.І., Амбросова Г.М., Шафранова О.В., Ангурець О.В., Мелень-Забрамна О.М., Андрусевич А., Федоринчик С., Шутяк С.В., Тимочко Т.В., Вихор Б.І., Малькова Т.М., Дячук О.А., Ремезова О.О., Василюк О.В., Уманська А.О., Бовсуновський Є.О., Омельчук О.В.

Відкриваючи слухання Голова Комітету, народний депутат України Бондаренко О.В., у своєму виступі відмітив, що триває 260 день супротиву Української нації у повномасштабній агресії. Зазначив, що військова агресія не залишила вцілілим жоден компонент довкілля, зокрема, постраждали ландшафти, забруднюється повітря, водні ресурси, ґрунти, знищується тваринний та рослинний світ, середовище існування.

Ховел Дж. зазначив про важливість використання належної методики при розрахунку збитків, завданих навколишньому природному середовищу.

Голова Комітету Бондаренко О.В. передав право модерувати слухання у Комітеті – голові підкомітету Овчинниковій Ю.Ю.

Овчинникова Ю.Ю. подякувала всім учасникам та міжнародним партнерам за підтримку. Зауважила на нагальності напрацювання спільного плану дій, дорожньої карти. Зазначила про екоцид, який ведеться проти України та відмітила, що природа є мовчазним свідком у цій війні. Звернула увагу, що ідея проведення слухань у Комітеті полягає в тому, щоб разом об'єднатись на спільному екологічному фронті та захистити природу. Наголосила на дотриманні регламенту до 5 хвилин для виступаючих.

Криворучкіна О.В. поінформувала про результати проведеної роботи, зокрема, створений оперативний штаб при Державній екологічній інспекції України для фіксації екологічних правопорушення. Зазначила про звернення Верховної Ради України про утворення Спеціальної Екологічної Моніторингової Місії до Генеральної Асамблеї ООН, ЮНЕП та вагомість надання Державній екологічній інспекції України повноважень щодо розрахунку екологічних збитків.

Гречаник Р.М. зазначив про створений оперативний штаб при Державній екологічній інспекції України для розрахунку збитків. Відмітив, що у Міністерстві захисту довкілля та природних ресурсів України зареєстровано сім методик розрахунку збитків, завданих довкіллю та поінформував про міжнародні ініціативи в цьому напрямку.

Хольмстрем С. зазначив, що в результаті військових дій зростають загрози для майбутніх поколінь. Наголосив на необхідності притягнення винних до відповідальності та відмітив, що злочини проти довкілля мають визнаватися масовими злочинами. Зауважив на актуальності екоциду та відсутності відповідних правових інструментів для його визнання. Закликав працювати на дипломатичному фронті з метою запровадження механізмів компенсації збитків.

Блок 1 Вплив воєнних дій на біорізноманіття

Овчинникова Ю.Ю. відмітила важливість міжнародної кооперації в сфері екології. Зазначила, що тематика слухань у Комітеті розподілена по чотирьом блокам і поінформувала про відкриття першого блоку. Акцентувала увагу на проблемах, які спіткали країну за час повномасштабного вторгнення та про важливість затвердження національної стратегії збереження біорізноманіття.

Вагнер В.О. зазначила про збільшення ризиків для довкілля і здоров'я населення. Поінформувала про вплив хімічних речовин та забрудненні довкілля важкими металами. Наголосила на необхідності удосконалення законодавства щодо захисту здоров'я населення і довкілля, а також міжнародній підтримці для вирішення питань в цьому напрямку.

Гречаник Р.М. відмітив, що внаслідок збройної агресії зазнає втрат біологічне різноманіття. Зазначив щодо масштабів шкоди, яка заподіяна заповідникам та екосистемам, зокрема 20 % природоохоронних територій України постраждали внаслідок бойових дій. Акцентував на важливості міжнародної підтримки, реалізації спільних екологічних проектів.

Крамаренко Є.Г. зазначив про вплив військових дій на природне середовище та статистичні дані щодо завданих збитків довкіллю. Сума завданих збитків внаслідок впливу забруднюючих речовин становить близько 130 млн. доларів. Акцентував на відсутності універсальної методики оцінки екологічних збитків та запропонував провести інвентаризацію існуючих методик оцінки збитків.

Полянська К.В. поінформувала про наслідки впливу воєнних дій на довкілля та біорізноманіття. Зазначила про заміновані більше 130 тис. гектарів земель в Україні та співпрацю з Державною службою України з надзвичайних ситуацій. Акцентувала на нагальності проведення подальших досліджень і рекультивациі земель, які були заміновані.

Мінічева Г.Г. зазначила про вплив воєнних дій на морські екосистеми України, шляхи їх повоєнного відновлення та щодо неможливості здійснення державного морського моніторингу. Відмітила стосовно шкоди для морської акваторії, яка заподіяна внаслідок збиття літаків, ракетних ударів і потоплення воєнних кораблів, активних бойових дій і пожег у прибережних зонах Чорного та Азовського морів.

Гавриленко В.С. поінформував про ситуацію у біосферному заповіднику «Асканія-Нова» у зв'язку з його окупацією та висловив пропозиції щодо врегулювання окремих питань заповідної справи в умовах воєнного часу. Відмітив, що війна показала необхідність доопрацювання міжнародних важелів впливу на дії агресора на території об'єктів ЮНЕСКО.

Симочко Л.Ю. зазначила, що за даними Міндовкілля, сума завданих збитків довкіллю вже перевищила 37,3 млрд. євро. Відмітила необхідність збору даних про масштаби та типи забруднення водних і наземних екосистем, створення електронного реєстру забруднюючих речовин та забруднень.

Хом'як І.В. поінформував про втрати екосистемних послуг і встановлення розміру збитків завданих війною. Зазначив, що виокремлюють такі групи екосистемних послуг, зокрема, послуги ресурсозабезпечення, регулюючі послуги, культурні та соціальні послуги, підтримуючі послуги глибинних екосистемних процесів. Висловив пропозиції щодо відшкодування збитків, завданих довкіллю.

Овчинникова Ю.Ю. зазначила про початок обговорення за результатними заслуховування доповідей в межах першого блоку.

Черниш І.М. запитала про дані радіаційного фону на території зони відчуження та поцікавилася стосовно досліджень і аналізу коливань радіаційного фону на Чорнобильській атомній електростанції з початку повномасштабного вторгнення.

Галущенко О.М. відмітив, що на території зони відчуження цим питанням займається державне спеціалізоване підприємство «Екоцентр». Зазначив про видання, з якими можна ознайомитись на офіційному веб-сайті Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника та в яких наведена відповідна інформація.

Літвінова В.В. запитала Вагнер В.О. про вплив шкідливих речовин на здоров'я людей. Поцікавилася чи планує Міністерство охорони здоров'я України у подальшому проводити відповідні дослідження та стосовно строків проведення таких досліджень.

Овчинникова Ю.Ю. подякувала за запитання та зазначила, що питання буде передане народному депутату України, члену Комітету з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування Вагнер В.О., у зв'язку з тим, що їй довелося залишити слухання.

Кутузова Т.Я. повідомила щодо даних радіаційного фону на території зони відчуження. Зазначила, що станом на сьогодні технічні і фінансові можливості не дозволяють здійснювати вимірювання всіх змін, які відбуваються у довкіллі та спричинені викидами забруднюючих речовин. Відмітила нагальність міжнародної співпраці в цьому напрямку.

Куземко А.А. запитала про проведену роботу Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України стосовно вступу країни до Європейського Союзу, а також щодо статусу Смарагдової мережі в Україні.

Гречаник Р.М. зазначив, що на початку 2022 року відсоток виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони в частині приведення вітчизняного законодавства до європейських норм становить 66 %. Протягом двох подальших років планується збільшити цей показник до 75 %. Зазначив на проведенні дев'яти ключових реформ в цьому напрямку та співпраці з профільним Комітетом з питань екологічно політики та природокористування щодо опрацювання законопроекту про території Смарагдової мережі.

Блок 2 Знищення військами РФ промислових об'єктів та наслідки для довкілля

Овчинникова Ю.Ю. зазначила про початок заслуховування доповідей в межах другого блоку.

Процук Е.П. поінформував про наслідки повномасштабного вторгнення для довкілля. Акцентував на зверненні Президента України до учасників 27-ї Конференції ООН зі зміни клімату, в якому було відзначено необхідність створення глобальної платформи для оцінки збитків, завданих довкіллю внаслідок військових дій. Наголосив на міжнародних ініціативах щодо екологічного моніторингу, оцінки заподіяних злочинів та вагомості євроінтеграційних законопроектів екологічного спрямування.

Федоренко Є.О. поінформував про загрози екологічній безпеці внаслідок руйнації техногенних об'єктів та щодо заходів з відновлення екосистеми до безпечного стану. Зазначив, що Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України здійснює роботу над напрацюванням відповідної нормативно-правової бази у цьому напрямку.

Зубович І.О. зазначив про створений оперативний Штаб при Державній екологічній інспекції України. Поінформував про результати проведеної роботи та зафіксовані збитки, завдані довкіллю внаслідок бойових дій.

Черноцова М. поінформувала про громадський моніторинг якості повітря під час активних бойових дій та оповіщення населення. Відмітила, що в умовах війни громадський моніторинг атмосферного повітря та радіаційного фону став основним джерелом оперативного інформування людей про безпеку довкілля.

Засядько Є.В. поінформувала про вплив війни на довкілля через знищення промислових об'єктів. Відмітила, що наразі жоден прогноз потенційного забруднення не може бути релевантним через відсутність доступу до окупованих чи замінованих територій. Висловила пропозиції щодо зменшення забруднення, заподіяного промисловими об'єктами.

Черниш І.М. повідомила про вплив військових дій на якість повітря. Зазначила, що згідно даних офіційного ресурсу Міндовкілля – «Екозагроза», вплив воєнних дій на атмосферне повітря серед складових довкілля є найбільшим і складає близько 77%. Акцентувала на пропозиціях щодо вирішення цієї проблеми.

Ніколаєва І. поінформувала про ризики для довкілля та здоров'я населення від атак на енергетичний сектор України. Зруйнована та пошкоджена енергетична інфраструктура створює довгострокові ризики, пов'язані з викидами хімічних речовин і радіації, а також може призвести до гуманітарної кризи. Висловила рекомендації для підтримки стійкості енергосистеми України.

Овчинникова Ю.Ю. оголосила про початок обговорення за результатами заслуховування доповідей другого блоку.

Бондаренко О.В. зазначив про вагомність законопроектів, які наразі опрацьовуються Комітетом. Запитав представника Державної екологічної інспекції України яким чином можна ознайомитись із єдиним реєстром збитків заподіяних довкіллю внаслідок вторгнення Російської Федерації на територію України.

Зубович І.О. зазначив, що цей реєстр містить дані, які надходять до оперативного Штабу при Державній екологічній інспекції України. Поінформував про процедуру внесення даних до цього реєстру.

Бондаренко О.В. запитав щодо можливості ознайомлення з усіма випадками заподіяння шкоди, статистичною інформацією стосовно розрахунку збитків та щодо отримання доступ до реєстру збитків заподіяних довкіллю.

Зубович І.О. повідомив про можливість отримання доступу до реєстру. Розрахунки, які вже затверджені та відповідають методикам, заносяться до офіційного ресурсу Міндовкілля – «Екозагроза», де можна ознайомитись з необхідною статистичною інформацією.

Бондаренко О.В. уточнив стосовно отримання інформації від Міндовкілля або Держекоінспекції, і можливості отримання такої інформації громадськістю.

Зубович І.О. зазначив, що Держекоінспекція може надати доступ до цього реєстру. Громадськість отримує перевірену інформацію, з якою можна ознайомитись на офіційному ресурсі Міндовкілля – «Екозагроза». Відмітив, що деяка інформація є службовою, тому не підлягає оприлюдненню.

Бондаренко О.В. відзначив роботу Держекоінспекції щодо систематизації збитків. Запитав про завдання, які наразі здійснює Держекоінспекція в сфері державного нагляду та контролю.

Зубович І.О. відмітив, що постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 року № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану», забороняє здійснювати планові заходи щодо нагляду та контролю. Зазначив, що до Міндовкілля направлено 86 запитів на погодження позапланових заходів державного нагляду (контролю), з яких погоджено 13.

Бондаренко О.В. поцікавився стосовно погодження такої невеликої кількості позапланових заходів.

Зубович І.О. надав відповідь на запитання та поінформував про процедуру направлення таких запитів.

Демиденко А.О. зазначив, що методики розрахунку збитків повітряю не відповідають директивам. Згідно директивам шкода повітряю не обраховується.

Черниш І.М. зазначила, що інформація надавалась згідно даних офіційного ресурсу Міндовкілля – «Екозагроза», які попередньо обраховуються згідно затверджених методик.

Блок 3 Правові, інституційні, фінансові аспекти відповідальності РФ за шкоду, завдану довкіллю

Овчинникова Ю.Ю. зазначила про початок заслуховування доповідей в межах третього блоку.

Крамаренко О.В. поінформувала про нові підходи Міндовкілля у забезпеченні відповідальності за шкоду довкіллю. Відмітила, що застосування терміну «екоцид» має вживатись обґрунтовано, з огляду на обов'язкову наявність складу злочину в розумінні кримінального права та процесу. Акцентувала на методиках визначення шкоди і збитків довкіллю, які враховують екосистемний підхід та про налагодження співпраці в цьому напрямку.

Літвінова В.В. поінформувала щодо кримінальних проваджень згідно правопорушень, вчинених у сфері охорони довкілля та пов'язані із бойовими діями. Відмітила, що систематично проводяться консультації з міжнародними експертами стосовно обсягу і предмету доказування, та вжиття заходів для процесуальної фіксації наслідків і причинно-наслідкового зв'язку.

Кравченко О.В. зазначила про правові, інституційні, фінансові аспекти відповідальності за шкоду, завдану довкіллю. Акцентувала на необхідності проведення повномасштабних реформ у сфері державного екологічного контролю і моніторингу стану довкілля та на створенні окремого фонду щодо відновлення довкілля до природного стану.

Дідух Я.П. поінформував про екосистемний підхід до оцінки збитків, завданих воєнними діями. Відмітив, що проведення оцінки збитків екосистемних послуг екологами та економістами відрізняється, оскільки застосовуються різні підходи і методики. Зазначив, що кожна міжнародна методика, яка використовується в Україні, має бути адаптована до національних умов.

Баран С.І. поінформувала про важливість криміналізації екоциду та необхідності чіткої регламентації його на міжнародному і національному рівнях. Зазначила, що склад злочину «екоцид» включає в себе багато оціночних понять. Наголосила на важливості ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду в цьому питанні.

Амбросова Г.М. зазначила про руйнування об'єктів та систем життєзабезпечення, зокрема, гідротехнічних споруд на р. Інгулець та дамби, яка стримує води Карачунівського водосховища.

Шафранова О.В. відмітила, що ознаки складу воєнного злочину проти довкілля в міжнародному законодавстві мають юридично не визначені критерії, які в більшості випадків унеможливають відшкодування завданої шкоди довкіллю.

Ангурець О.В. поінформував про роль автоматизованого моніторингу довкілля у фіксації екологічних злочинів. Висловив пропозиції в частині використання існуючих систем моніторингу довкілля для фіксації екологічних злочинів.

Мелень-Забрамна О.М. акцентувала на важливості пошуку ефективного механізму притягнення до відповідальності за шкоду, завдану довкіллю внаслідок збройної агресії. Зазначила про нагальність проведення постійних переговорів та пошуку джерел фінансування відшкодування збитків.

Овчинникова Ю.Ю. оголосила про початок обговорення за результатами заслуховування доповідей третього блоку.

Андрусевич А. прокоментував заслухану інформацію щодо врегулювання питання екоциду та відмітив нагальність обмеження надмірності трактувань і визначень, оскільки це обтяжує просування екологічних ініціатив.

Федоринчик С. висловив пропозиції щодо врегулювання питань у сфері захисту довкілля під час війни та у післявоєнний період. Акцентував на необхідності виконання прийнятих законів та проведенні адміністративної реформи в екологічній сфері.

Шутяк С.В. зазначила щодо необхідності створення доказової бази та методології оцінки відшкодування збитків, завданих довкіллю. Відмітила важливість консолідованого напрацювання інструментарію у цьому напрямку, щоб не ставити під сумнів роботу і статистичні дані деяких органів влади.

Блок 4 Зелене відновлення України: роль парламенту, уряду, міжнародних інституцій

Овчинникова Ю.Ю. подякувала учасникам обговорення та передала право модерувати подальше проведення слухань у Комітеті – Голові Комітету з питань екологічної політики та природокористування Бондаренку О.В. Оголосила про початок заслуховування доповідей четвертого блоку.

Тимочко Т.В. відмітила, що Указом Президента України від 21 квітня 2022 року № 266/2022, створено Національну раду з відновлення України від наслідків війни. Акцентувала на створенні секторальних робочих груп в рамках Національної ради з відновлення України від наслідків війни. Поінформувала про проведену роботу з напрацювання дорожньої карти ключових реформ та планування повоєнного відновлення. Закликала долучатися до опрацювання проекту Національного плану відновлення України.

Колобродова О.В. поінформувала про завдані збитки довкіллю внаслідок бойових дій, а також про законодавчі ініціативи в екологічній сфері. Зазначила, що секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України здійснює моніторинг додержання органами місцевого самоврядування порядків виявлення та обліку відходів, зокрема безхазяйних, що утворилися у зв'язку з пошкодженням або руйнуванням будівель і споруд внаслідок бойових дій. Висловила пропозиції

щодо післявоєнного відновлення довкілля та акцентувала на міжнародній співпраці в цьому напрямку.

Вихор Б.І. повідомив про стале економічне післявоєнне відновлення. Зазначив, що відновлення екосистем і перехід до низьковуглецевого виробництва, є важливими пріоритетами не лише для економіки, а й для культурного відновлення України. Висловив пропозиції щодо післявоєнного відновлення.

Малькова Т.М. поінформувала про роль Української сторони Платформи громадянського суспільства «Україна – ЄС» у зеленому відновленні України. Закликала користуватися подібними майданчиками та намагатися донести свою позицію до міжнародної спільноти і впливати на ухвалення рішень в екологічній сфері.

Дячук О.А. поінформував про зелене відновлення та шляхи пом'якшення наслідків зміни клімату. Висловив пропозиції щодо скорочення викидів парникових газів, акцентував на розвитку енергетичного сектору і можливостях використання біоенергетичних ресурсів.

Ремезова О.О. зазначила про стан мінерально-сировинного комплексу та його роль у зеленому відновленні України. Зазначила про вплив військових дій на геологічне середовище. Висловила пропозиції щодо післявоєнного відновлення економіки України.

Демиденко А.О. поінформував про шляхи зеленого відновлення та сталого розвитку України. Акцентував на прогалинах національного законодавства, які можуть зашкодити отриманню компенсації за збитки, завдані довкіллю.

Василюк О.В. повідомив про перспективи створення територій природно-заповідного фонду на тимчасово окупованих територіях. Відмітив, що післявоєнне відновлення відбуватиметься за рахунок використання природних ресурсів, що спричинить додаткове навантаження на довкілля. Також зазначив щодо змін до Закону України «Про природно-заповідний фонд України».

Уманська А.О. поінформувала про інноваційні аспекти зеленого відновлення України. Відмітила роль еко-біотехнології як новітньої науки в очищенні води і повітря під час економічного відновлення екологічного стану України.

Бовсуновський Є.О. відзначив про проблеми національного законодавства у сфері енергоефективності та висловив пропозиції щодо впровадження енергоефективних заходів.

Омельчук О.В. зазначила про роль парламенту, уряду, міжнародних інституцій у зеленому відновленні з позиції громадськості. Відмітила, що дотримання зелених цілей – це відповідальність перед українським народом, а лише потім

перед міжнародними донорами. Висловила пропозиції щодо післявоєнного відновлення України.

Бондаренко О.В. оголосив про початок обговорення за результатами заслуховування доповідей четвертого блоку.

Андрусевич А. акцентував на принципах зеленого відновлення та висловив пропозиції щодо опрацювання проекту Національного плану відновлення України.

Тимочко Т.В. наголосила на важливості відстоювання екологічної складової та її першочергової імплементації в тих секторах економіки, які забруднюють довкілля. Акцентувала на опрацюванні проекту Національного плану відновлення України.

Кравченко О.В. відмітила значення екологічної свідомості та консолідації дій усіх зацікавлених сторін у відстоюванні екологічної складової, а також вироблення єдиного стратегічного бачення у напрямку відновлення довкілля.

Черниш І.М. відмітила щодо вироблення спільних рішень усіма зацікавленими сторонами.

Бондаренко О.В. зазначив, що Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України надасть відповіді на адресовані до нього запитання. Відмітив нагальність подальшої роботи над законопроектами в екологічній сфері. Подякував учасникам слухань у Комітеті.

За результатами проведення слухань у Комітеті планується підготовка та ухвалення відповідних рекомендацій.

Голова Комітету

О. Бондаренко

Секретар Комітету

О. Фельдман